

СИЛА И ЖИВОТЪ

БЕСЪДИ ДЪРЖАНИ ОТЪ ДЖНОВЪ

ВТОРА СЕРИЯ

VIII.

СВОБОДА НА ДУХА.

IX.

БОЖЕСТВЕНИЯТЪ ПРОМИСЪЛЪ.

(ПО СТЕНОГРАФСКИ БЪЛЪЖКИ)

СОФИЯ — 1917.

ПЕТЪР ДЪНОВ
СИЛА И ЖИВОТ
БЕСЕДИ, ДЪРЖАНИ ОТ
ДЪНОВ

chitanka.info

СВОБОДА НА ДУХА

„Дето е Духът Господен, там е свобода“.

[1]

И тъй, условие за свободата е Духът. Под думата „свобода“ разбираме един свободен живот, разбираме вътрешния смисъл на нещата, техните отношения — отношенията на мислите, желанията и волевите побуждения, които се проявяват в света. Дето има жива душа, там има и движение, което пък е резултат на волята. Но това движение може да върви в определена посока, а може да върви и в разни посоки. В Новия Завет се говори: „Дето е Духът Господен, там е свобода“, и на друго място: „Син Божи ще ви освободи.“ Синът и Духът са едно и също нещо; Синът е проявление на Бащата и Майката; интелигентността на Сина е израз на интелигентността на Бащата и Майката, както слънчевата светлина е израз на вътрешното състояние на слънцето: по нея познаваме слънцето. Как можем да познаем човека? По светлината на неговите мисли, желания и действия.

Говоря за свободата на Духа, понеже у религиозните хора има една опасност: някой, като стане религиозен, става дважд по-лош, отколкото светските хора. Някой път мен не ме радва, дето хората са религиозни. Под думата „религиозен“ разбирам човек, свързан за нещо, както са свързани с въже крава, кон и други животни. Свързан за къщата — и то е религия; свързан за някоя политическа партия или за някое философско учение — и то е религия; да, религиозно учение, но какво? Което свързва свободата на човека или обществото. Ако си свързан с едно учение, което те понижава, което ти отнема свободата, то е отживяла религия, стар мех, а всички, които търсят тази свобода — смисъла на живота, както наричат съвременните философи туй висше съзнание, или гражданство, както го наричат политическите хора, можете да го наречете още както искате, — имат тази разумност

в себе си. По какво ще познаят, че имате Духа? Ако сте хора разумни и ако със своите мисли, желания и действия се отличавате със силата на своята свобода и всякъде, където влезете, носите тази благодат.

Под думата „свобода“ в съвременния живот се разбира светлина. Когато пътувате вечерно време, не сте свободни, както — когато пътувате денем, по простата причина, че пътят ви не е ясен. Тъй и всички религиозни хора, като се заблуждават, имат нещо смътно в своите понятия. Вие не знаете, какъв е Бог и Господ, а тукашните царе и управители вие познавате; както те наказват, така и Господ наказва. От туй схващане се раждат тия резултати, които виждаме в света. А от това вътрешно робство трябва да се освободим. Как ще се освободим? Трябва да стане коренно променение в устройството на нашия мозък. Вие още не сте изучили това устройство. Всяка сутрин се молите и търсите Господа, викате и казвате, че понякога Той не ви слуша. Господ слуша само ония хора, ушите на които са отворени; глухите Той не слуша и на тях не говори. Трябва да имате ухо много деликатно, схватливо, от малко нещо да разбере, какво ви говори Господ. Той обича да гледа и слуша хора, които се трудят, които не се занимават с празни работи, защото Той не се занимава с глупави неща.

Проследете съвременните религии и ще забележите, на каква степен на развитие те се намират; във всяка религия има известни заблуждения. Ще ви кажа кои са. Като искаме да разберем една религия, ние често излизаме от едно общество и влизаме в друго. Един момък поискал да потропа на хорото и взел на заем чужди ботуши; онзи, обаче, който му ги заел, му казал сред хорото: „Слушай, по-малко тропай, не ти ги дадох да тропаш силно“. Друг се приближил и му рекъл: „Защото те засрами този, аз ще ти дам моите ботуши“. И, като почнал да играе, взел да му вика: „Тропай, приятелю, и да ги скъсаш, други ще ти дам“. Дали ще каже „тропай“ или „не тропай“, то е все едно — оня човек не е вече свободен. Дали малко си тропал, или много, то е безразлично: щом те засрамят, отнета ти е свободата. Прочее, нашият ум трябва да бъде осветлен върху истинската свобода.

Христос е дал едно определение на свободата: „Това, което не искаш да ти правят другите, не го прави и ти на тях“. Това правило трябва да бъде вътрешен наш закон. Трябва да говорим и вършим онова, което дава свобода на другите. Преди няколко дена дойде при мене една госпожа и ми казва: „Чудя се на съвременните хора: застанат

да се молят, молитвите им са отлични, но щом престанат молитвите, почват да се одумват: тази видяла нещо, другата не видяла добре, на една това, което видяла, не било от Бога, а от дявола, «ти лъжеш», «не, ти лъжеш»; виждаме, че никоя няма и не дава на другите свобода. Аз искам да имаме свобода, да служим на Господа, не, разбира се, на техния Господ“. Казах на тази госпожа, когато се намери пак между тях, да им каже това, което на мене каза. Щом нямате толерантност към хората, не им давате свобода, вие не разбирате учението на Христа, вие имате карикатурна представа за него. Изхвърлете тия карикатури от вас, не си представяйте по тоя начин Бога.

Сега, какво нещо е религия? Едновременно наука за формите и наука да Божествената Любов. Ако изучите едната външна форма, а не вътрешното ѝ съдържание, ще се заблудите и ще я промените тъй както оная дама, която всякой денменява костюма си. Като живее 50–60 години, може да направи 10–20 костюма от разни цветове, да тури разни хубави панделки и копчета, но тия дрехи не са дамата, формата още не е религия. Тия форми са, наистина, необходими за религията, както костюмите за тялото, но те не съставляват тялото на дамата. Някой близък умре, почват хората да казват: „Трябва да се почерня, не бива да нося бяла дреха“. Носете такива дрехи, каквито искате, и черни, и бели, червени, зелени, сини, пъстри — всевъзможни, то не е грях. Само че, когато отидете при някой умрял, няма да носите бели дрехи, както, когато улицата е кална, няма да обуете бели обуца, а такива, каквито изисква сезонът. Светските хора са много умни, те стоят в моите очи десет пъти по-горе от много религиозни хора. Чрез светските хора Господ е решил да оправи света. Политикани и социалисти — те ще оправят света, защото те искат свобода. Ама ще каже някой: „Как тъй, те разрушават“. Когато градите нова къща, не разрушавате ли старата? Ако не изхвърлите един застарял ваш възглед, няма да поникне във вашия ум нова мисъл. Някои искат да дадат наука на хората, как да мислят само „седем ката нагоре, седем ката надолу“, — наука на „молчать неразсуждать“, — което е написано въвн от това, то е от лукаваго. Във времето на Моисея, в Стария завет какво беше написано? Това е от Бога, другото е от лукаваго. Други казват, че тяхното е от Бога, а онова от лукаваго. Това значи да бъдеш „крепък задним умом“. За дадено учение трябва да съдим по неговите резултати: може ли да се приложи в обществения живот и да даде

добри резултати, то е добро; не може ли, то не е добро. Трябва да приложим свободата на Духа; задайте си този въпрос: свободни ли сте, имате ли този Дух в себе си? Когато Духът дойде, Той ще произведе светлина и в ума ви и в сърцето ви. Това е признакът. Щом почнете да ограничавате духа на човека, как той трябва да мисли, чувствава и действа, веднага ще ви остави, както, когато учителят дойде в клас и иска да предаде урока: ако учениците шумят, той си излиза. Тогава ще дойдат, разбира се, техните бащи и настойници и ще ги набият, защото не слушат учителя. И тъй, Моисей бе настойник на евреите, дойде да ги набие и да ги пита: „Слушате ли вашия учител?“ И сега, когато казвате: „Защо ни сполетя това наказание“, аз ви отговарям: „Защото не сте слушали Духа, трябваше да го слушате“.

Да обясним думата „свобода“. Ако намерите вързан човек за ръцете и краката и седнете да го утешавате: „Добър е Господ, ще те развърже“, когато вие можете да го развържете сами, питам: проповядвате ли учение на свободата? Не! Извадете ножчето си, разрежете връвта и го отървете. А вие какво правите? Завързвате го още по-силно, да не избяга. Трябва да се развързват хората. И когато Христос казва: „Идете и проповядвайте“, Той подразбира именно това развързване. И тази свобода трябва да бъде чисто вътрешна. Всички енервирания и недоразумения между хората се дължат на липсата на свобода. Ако е работа за енервиране, колко повече трябва да се енервира Господ, Който е създал този свят, и вижда какво върши светът. Ако Господ се гневи, то е добре, но, ако аз се гневя, каква полза? Никаква. Но и Господ гневи ли се? Господ не се гневи. В Стария Завет се казва, наистина, „гняв Божи“, но това трябва да се разбира във вътрешен смисъл. Че не се гневи господ, се вижда от фразата на Христа: „Защо Ме наричате «учителю благи», благ е само един Бог“. Който е благ, не може да се гневи. Пророци — хора са писали, че Господ се гневи; аз оспорвам това; я да ми каже някой, де е казал Господ сам, че се гневи. На едно място Йеремия казва: „Господи, излъгал Си ме, излъгах се“; как ще съгласите това противоречие? — Това е заблуждение. Не трябва да вкарваме в ума си такива заблуждения за Господа. Може да признаем, че те са наши схващания. А правото е да кажем: „Дето е Духът господен, там е свобода“ — това, което наистина е казал Бог. Любовта не може да се пробуди без свободата; докато човек е сляп, не може да го обичат. Никой не обича

оногова, който мъчи. Това, което носи разрушение, не може да носи свобода. Молим се на Господа, и в молитвата някой от нас сгрешил, другият го бутне — това не е свобода, това е актьорство. Долу тия маски! Да се смушкват, когато стоите пред Господа, това не е молитва. Човек, когато се моли, трябва да забрави околната среда, да се уедини, да влезе в своята тайна стаичка, в своята душа, нищо външно не трябва да го смушчава. Всички вие, които ме слушате тука, не сте свободни: аз виждам, как сте вързани за един колец, други за два, три, десет колци. И мога да ви го докажа десет пъти и сега дори, не само теоретически, но и практически.

Понеже се готвите за един свят на свобода — Царството на Христа и Царството Божие е царство на свободата — с тия стари форми, с остарели мехове не можете да влезете в него, едва ще можете да припарите до неговите врата. Не ви съдя, че сте заблудени, но ви показвам пътя, понеже търсите свободата. Причината на вашето робство не е жената, нито пък мъжът — причината знаем — робството дойде, като ядоха и двамата от оная покварена ябълка.

Ако искаме да разберем Христа, нашият дух трябва да бъде свободен. В еврейския език има две думи: едната „руха“, която показва висшето проявление на Бога, а другата „нефеш“, която показва нисшето състояние на душата. Вземете едно дете, което още не е развито; то почва да плаче и да си криви лицето и със своя плач налага волята си на майка си; най-после майката му даде цицка, и то ѝ казва: „Ето така трябва да ме слушаш“, и майката постоянно изпълнява волята на детето. Това дете защо ти е пратено: ти ли да се подчиняваш или то? Ако си дух свободен, трябва да научиш отношенията на нещата.

Как можем да добием тази вътрешна свобода? Често и в молитвите и в събранията има добра и лоша страна. Когато двама се съберат, трябва да са на един и същ уровень, за да става обмен на магнетически сили; инак, се раждат спорове, понеже във всички хора духът на свободата преобладава, и те нямат еднакво въззрение; затова и в християнството е даден процесът на очистването, преди да се отиде при Господа. Първото нещо е — да се утаите в себе си. Как става това утаяване? Преди да се молиш купно с хората, моли се сам, защото, когато влезеш между хората, трябва да бъдеш донейде готов. Най-напред трябва да се молиш сам, после с двама, трима и т.н. И всички

трябва да съзерцавате. Духът ще дойде само да ви даде известни уроци. И когато Божественият Дух дойде и влезе в две души, веднага ще установи за тях мир и разбиране. Когато един говори, друг внимателно ще слуша и ще намира удоволствие в говора на събеседника си. А когато не намира това удоволствие, той си казва: „Твоите глупости ще слушам, ти ще ме учиш!“ Там не е вече Духът, там е дяволът. Събирането и моленето — и то не става по заповед, а по разположение на духа: ако духът иска, ще се моли, ако не, ще мълчи. И първото нещо е — да даваме тази свобода и да имаме търпение да слушаме, когато някой говори, като че Господ говори. Ако влезете в някое религиозно общество и станете по-нервози, нищо не сте спечелили, напротив, сте изгубили. Много лекари и хора знаят, как човек е устроен; знаят физиологията отлично; знаят кои храни са полезни и кои вредителни за хората, а карат живота постарому. Казват, че пушенето на тютюна е лошо, пък самите те пушат; че пиенето на винце вреди, а сами пият; че яденето на месо вреди, пък сами ядат. Имат знание, но когато дойде да го прилагат, да градят, не вършат това, което говорят и проповядват. Де е, тогава, свободата на духа им? А Христос иска тази свобода. Някои искат свободата само за себе си, а другите да им се подчиняват. Може други от страх да се подчинят, но там няма любов. Ще приведа за това един анекдот. Един български абаджия някога бил повикан от една богата фамилия да скрои и ушие на младоженеца потури и салтамарка; надигнал своите ножици и напръстник, взел със себе си слугата си и отишъл. Било към обяд. Опекли му една кокошка, но майсторът, за да изяде цялата, казал, че слугата му не ядял кокошка, а ядял боб. Слугата, пред когото господарят казал това, рекъл, че ще си отмъсти. И подир обяд казал на домакините насаме: „Моят господар по някой път е смахнат: ако вземе да се обръща насам-нататък, да знаете, че е полудял“. Преди да почне господарят му работа, той скрива напръстника му. По едно време господарят му взел да се върти, да търси напръстника си; домакините, като видели това, нахвърлили се отгоре му и го вързали. На отиване слугата се обърнал към господаря си: „Твоят слуга кокошка не яде, боб яде, а?“ Не казвайте, че вашият слуга кокошка не яде, защото един ден, когато почнете да търсите напръстника си, ще ви направи да ви вържат.

Първото нещо в нашите отношения към другите е взаимно почитание. Забелязал съм в моите наблюдения, че някои искат да се

учат и идват първоначално със страхопочитание, а подир почнат да говорят: „Ние знаем повече от него“, и се разпуснат. Като ония млади булки, които първо стоят хрисимо и се срамуват; мине ли, обаче, един месец, отварят ей такива уста и развалят къщата. В черква, докато са булки, стоят мирно, но венчаят ли се, като че добиват граждански права и си показват истинските образи. Те втори път пак ще се омъжат, но онзи, който веднъж се оженил за тях, втори път няма да се ожени. Не трябва да огорчаваме Бога с нарушение на Неговия Дух за свободата, и когато някой ни предизвиква. Виждам, какви мисли по отражение стават в мене и във вас — цял тефтер кривизни са се образували, както резките на телеграмите. Колко ваши телеграми има написани — цял сноп. Там е показано, колко сте свободни. Един ден тия телеграми ще се представят на Господа, когато отидете на онзи свят. Всичко в света е явно, нищо не може да се скрие пред Окоето на Господа. И това не ви говоря, за да ви плаша, не! Бог в Своето битие е Дух, Който иска всякога да поучава и поправя, а не да наказва и отмъщава. Туй, което забелязваме в света като страдание и наказание, то е само по отношение на формата. И ако в това отношение често ни наказва Бог, то е, за да ни освободи от робството. Ако речете да освободите една овца от устата на вълка, няма ли тя да пострада, докато я извадите?

Свобода, вътрешен мир ще принесат спокойствие и радост и ще подигнат нависоко нашия Дух.

Сега пак върху религията. Тази религия, с която искаме да служим на Бога, в какво седи? Христос казва на едно място: „Огладнях, и не ми дадохте да ям; ожаднях, и не ме напоихте; странен бях, и не ме прибрахте; гол бях, и не ме облякохте; болен и в тъмница бях, и не ме посетихте“. (Мат. 25: 42–43). Ето затова ще съди Господ света. Вие може да се молите десет пъти на ден, като старите фарисеи по улиците; вие може да заприличате на оная майка, която е била почнала да се моли, че ѝ прегорява яденето. Знаете ли какво нещо е психическо пиянство? То не е религия. Мома, която често обича да се среща с някой момък, не че печели нещо, а усеща някаква приятност, но тази приятност, туй гъделичкане не показва, че е божествено настроена. Тя харчи напразно енергия. Когато Бог се приближи към нас, ще усетим, че Неговото действие е не един миг, а дълго време. И туй разположение ще го усетим в душата — тайно. Когато някои хора

се карат, аз отивам при тях, но не им казвам да млъкнат, защото аз трябва първом да млъкна: като се карат двама, аз да отида, няма да им помогна. Не им проповядвам морал, а се спра и се помоля за тях на Господа. Във Варна преди 30–40 години имаше един поп Ганчо, — „орман-папаз“ го наричаха, — той често укоряваше ония, които го опопили; вижда, че един гагаузин бие жена си, взел един камшик и почнал да бие мъжа, за да отърве жената, но и двамата, мъжът и жената, веднага се нахвърли върху него, а жената рекла: „Както право имаш ти да биеш мъжа ми, ние сами ще се разправим и ще си уредим работата“. И сетне попът казва: „Що ми трябваше да отървам жената от мъжа“. И вие, като поп Ганчо, може да влизате да уреждате хорските работи. Не влизайте. Можете да влезете само, когато двама, мъжът и жената, ви повикат да ги разправите. Покажете им закона за свободата и как да уреждат отношенията си.

И тъй, религията трябва да носи на хората свобода, мир и радост. Ако се подигнат старовременните гонения, светът няма да се оправи. Колко съмнения ще се подигнат за външните форми на религията; ще вземат да викат: „Твоето учение е от сатаната“, „ама твоето не е ли от дявола?“ Който не е от сатаната, трябва да служи на човечеството безкористно, от любов към него, и дори да се жертва за него. Щом искате награда, или първо място, или да оправите света, не изпълнявате закона за свободата, Духът не е във вас. Трябва да бъдете последни в света, за да бъдете първи пред Бога. Станете ли първи в света, вие сте последни пред Бога. Това е, което аз зная. Не искам човешка слава, предпочитам Бог да мисли добре за мене. Като проповядвам това, някой от вас не го вземат за себе си и казват: „Аз не съм такъв, еди-кой си е такъв“ — това е от лукаваго. Всякой вътре в себе си трябва да забрави другите какви са, а да мисли, че той е погрешен от другите. Това е право. Че сте в туй положение — не ви съдя, но понеже искам да излезете из него, посочвам ви начин, по който можете да излезете. Следвайте духа, който е във вас: искате свобода, дайте я на другите; искате любов и справедливост, дайте ги на другите. Подобното подобно привлича — туй е закон. Ако обичате хората искрено и чистосърдечно, и те ще ви обичат; тъй както се огледвате във вашето огледало, ако сте красив, и то ще покаже отсреща красиво лице. И когато срещнете някого, не му казвайте: „Аз те обичам“, не говорете за любов, защото тя се изгубва, тогава всъщност вие не го

обичате. Човек, който най-много говори за любов, най-малко я има. Онзи, който най-много говори за свобода на духа, най-малко я има, и най-малко я дава на другите. Ако моите отношения към вас не са каквито трябва да бъдат, не е сладката проповед, която звучи като сладка музика, която ще ги направи такива. Музика, която създава благородни пориви, принася полза; оная, която оставя в човека само едни гъделичкания, не принася никаква полза.

И сега вече да престанат между вас тия търкания на „тесни“ и „широки“, „там е Духът“, „там не е Духът“. Който от вас има Духа на свободата, нему е Духът. Който от вас има Духа на свободата, нему ще дам бяло камъче, дето ще напиша името си, и когато дойде Господ, ще види написаното. Когато погледна очите ви, зная духа ви: когато Духът влезе, очите не са много тъмни, но не са и много светли. Може някой път очите да лъщят, като на някоя змия, но то е нефеш, желанието да глътне, да изяде някого. Видели сте, как вечерно време лъщят очите на котката — тя търси мишки. Светлина от светлина има разлика. Има светлина, която граби, която убива, а има светлина, която оживотворява. Духът е чувствителен към слабостите на хората и има свойството да влиза в ония, които са в Пътя.

Като се съберете пак, ще се види от телеграмите, дали ще има мушкания. Такива молитвени събрания Господ не иска. За да бъдат всичките молитви приети от Господа, ще ви дам метод. Ако срещнете една неутешена, утечена душа, помолете се на Бога за нея и с нея; ако срещнете беден, помогнете му. Господ не иска да се събират богати с богати, а богати със сиромаси, учени с невежи. Не е необходимо само да се събирате и да пеете в концерт; идете в някой концерт светски — по-добре ще направите. Онази госпожа, за която преди малко ви говорих, ми каза още, че като била в онова молитвено събрание, подир половин час жените почнали да се оглеждат и да шушукат: „Тази ни видя“; и тя, като забележила, че ги стеснява, излязла си. Не казвам, че е в София. Говорим, че в черква и другите хора не се молят правилно — но и ние се молим така. Изпъдете стария дявол, дайте свобода и уважение на другите, молете се тайно във вашата душа, никой от вас да не говори и одумва другите. Щом се съберат две-три жени, почнат да говорят за някого. Човек, който одумва хората, психически не може да се развие. Който има тази слабост, да я напусне. Дойде ли ви някой път на ума да говорите за някого, спрете се, не пущайте дявола да

влезе, не му ставайте глашатай. Затворете своя телефон и не му предавайте мненията му. Дяволът никога не казва добри думи, той говори за хората: ти си вагабонтин, крадец, блудник; подмамя ви да му помогнете и си свърши работата, па когато дойдат страданията, чрез тях Господ ви казва: „Други път да не слушате дявола“. Гневливост, завист, омраза, подозрение, лъжа, всички отрицателни неща в света — това е свойствено на дявола. Изхвърлете този стар баща навън и ще бъдете свободни, ще бъдете с Господа, Който е всемъдър, добър, справедлив, съобразителен и любящ, Който прощава и помага на страдащите и бедните. Ако сто пъти съгрешите и се обърнете към него, Той ще ви прости! Той наказва само дяволите, Той ги е проклетел и е създал за тях голям огън. Тъй че, който не иска да бъде свързан с дяволите, трябва да бъде милостив и съобразителен.

Нека отсега нататък започнем да прилагаме Христовото учение — не да се показваме на света, че сме религиозни хора: нека нашата набожност да бъде скрита в нас, а пред света нека сме, както красивите дами, които излизват с покрито лице да не ги изгори слънцето или да не почернеят от праха. Скрийте своята красота вътре, не парадирайте с нея отвън. Не разправяйте, колко сте добри, великодушни, готови за благотворителни дела, и че по три пъти на ден се молите, за да не станете посмешище на света. И Христос казва: „Бъдете в света умни като змиите и незлобиви като гълъбите“. Светските хора не са глупави, а умни. По отношение на висшия живот те са по-лоши, но по отношение на ума те са по-умни, ние сме глупави. Дайте им пример за някое добро дело, за да ви дават и те от своя ум. Сега казват, че трябва да бъдем прямолинейни, не трябва да бъдем щедри. Че как тогава ще оправим света? Като ни погледне някой накриво, ние се разгневим; ами колко пъти ние сме погледнали хората накриво — не си даваме сметка за това. Господ не ни е създал с криви очи, а с прави. Религиозен живот е именно това — да имаме и да даваме свобода на хората, да извиняваме техните погрешки и да търсим всяка възможност да се сплотим духом.

Сега, нека речем да приложим учението и да го проповядваме на другите. Никакво одумване занаяпред. Да се заречем през цяла една година да не одумваме. Направете си тефтер и кажете: „Днес, слава Богу, за никого не съм говорил“, турете бележка 7; щом говорите, турете единица и дръжете през цялата година сметка, колко седморки и

колко единици ще си турите, доколко сте успели да се сдържате. Гледам често някому трепери устата: „И аз да кажа нещо“, „и аз имам думата“, „и аз зная нещо“: започва да говори, започват и други, и току-виж, че някой стане предмет на одумване. Утре пак ще започнат същото нещо. Когато някой момък приближава да се жени, залюбват го много моми и всички го хвалят и се надпреварват, коя да му припише повече качества: „Баща му, майка му благородни, фамилията им много благородна“. Избере ли той вече някоя за жена, всички, които са го дотогава хвалили, започват: „Той е дивак, глупак, простак“. Когато и те трябва да кажат: „Много добре е направил, че е избрал мома измежду нас“, ние се радваме. Знаете ли вие, на какво прилича това? Аз съм привеждал и други път една случка за посрещането на един княз в един голям европейски град: от избраните 12 най-красиви жени, които били поканени да гласуват, коя да поднесе букета на княза, всяка пуснала бюлетина за себе си. Сега, и вие в това движение гледате още не напълно подготвени, кой да даде букет на Христа — всеки казва: „Аз“. Не гласувайте за себе си. И без да гласувате, Христос знае, кои заслужават. Това е Христовото учение: да бъдем съобразителни, да не говорим за другите това, което можем да знаем за тях. Окултистите казват: „Ако искаш да бъдеш силен, не говори за хората, защото в момента, когато започнеш да говориш, влизаш в свръзка с неговия дух и се заразяваш с лоши мисли“. По-добре е да мислите добро за хората, отколкото лошо, защото иначе, себе си повреждате. Онзи, когото одумвате, психологически се ползува. Нали Господ казва: „Като си богат, дай от своето; колко имаш печалба?“ — „Десет хиляди“. — „Дай половината“. Когато говорим добро за някой човек, Господ него хване и му рече: „Колко спечели?“ — „20“. — „Дай половината на оня, който мисли добро за тебе“. Когато говорим добро за другите хора, ние печелим, а когато говорим лошо за хората, те печелят. Такъв е законът. Ако съзнателно го правите те да печелят, ще се радвам на туй ваше самоотричане. Но тогава пък не се оплаквайте. Нали сте велики духове? Ако някоя от вашите сестри има някой недъг, молете се десет пъти да се отърве тя от него, и тогава идете и й кажете благо: „В тебе, сестро, има един порок, но да не ми се сърдиш, дето ти казвам“. Тогава ще бъдете благословена.

Та, изпъдете от вас сега този дявол — одумването. Господ решил тая година дяволи да връзва. И никой да не се сърди, когато бъде

свързан. Ще го впрегнат на работа. Както на земеделеца му трябват волове, за да оре, така и дяволите са потребни за работа. Или ние ще бъдем впрегнати, или те. За да ги впрегнете, трябва Духът да бъде във вас, трябва да бъдете силни и мощни. Аз пак ще говоря върху този въпрос за свободата на духа. Сега ще направя един малък опит, да видя колко сте използвали днешната ми беседа. Религиозната свобода трябва да бъде абсолютна: Бог е Бог на любовта, на свободата. Тогава всякой от нас ще намери своето място. И когато оре, и когато копае, и когато върши каквато и да е работа, ще я върши с благодарност. Такъв трябва да бъде животът на земята според свободата на Духа, според свободата, с която се е отличавал и Сократ. Той беше последен човек, но много царе се забравиха, а неговото име остана. Човек може да заема много високи длъжности и пак да не бъде благороден. Духът изисква да бъдем и като царе и като последни хора еднакво свободни. То е учението на Христа, което проповядвам — да имате и да давате свобода, да имате и да давате свобода и пак да имате и да давате свобода: и умствена, и сърдечна, и религиозна, и гражданска, и домашна — свобода навсякъде.

(Беседа, държана на 23. Август 1915 г.)

[\[1\]](#) II. Коринт., 3:17. ↑

БОЖЕСТВЕНИЯТ ПРОМИСЪЛ

„Но и космите на главата ви всичките са изброени. И така, не бойте се: вие сте от много врабчета по-добри“.^[1]

Съвременните хора трябва с много аргументи, факти и логически заключения да убеждаваш, че има Божествен Промисъл, Който чрез известни закони направлява човешкия живот. Всички мисли, желания и действия се определят от известни закони. По някой път на туй, което се случва в живота, което е странно за нас, ние даваме криво тълкуване и вследствие на това сме си образували с течение на времето и в ред поколения една чудновата философия, че всичко в света било произволно, т.е., че нямало ред, порядък, че правото било на силния, на умния, на хитрия и т.н. Има ли нужда да доказвам, че това е голямо заблуждение?

Като наблюдаваме живота на Христа, виждаме, че Христос всякога е обръщал внимание върху малките неща. Той казва направо на учениците Си: „Не бойте се: вашият живот е осигурен“, и им привежда пример, че от петте врабчета нито едно не пада на земята без волята на Отца. Защо Христос не е взел едно врабче, а е взел числото пет? Тук има един закон, и всеки, който се намира в този закон на числото пет, той не пада без волята на Отца. С второто сравнение Христос ни казва: „Вие сте осигурени, космите на главата ви всичките са изброени“, — и спира там. Може да си кажем: „Каква важност има, че нашите косми са били изброени?“ Именно, там е важното. За да бъдат преброени тия косми от Господа, да ги държи Той в Своята сметка, те трябва в себе си да имат някакво значение. А знаете ли какво са тия косми на главата? Мнозина са ги преброявали. Някои хора имат 250 хиляди, други 320 хиляди косъма. И за всички тия косми се държи сметка от Господа, както един градинар държи сметка за своите плодни дървета — туря на

всяко дръвче нумер. Ние можем да изтръгнем един косъм от главата си и да го хвърлим, но този косъм извършва известна служба, много голяма длъжност на главата ни. Ако сега се впусна да ви разправам за значението на космите, аз ще се отвлека от въпроса, но ще дойде на сравнението с врабчетата, което подразумява, че нашият духовен живот е под закрилата на Божествения Промисъл; па и сравнението с космите на главата подразумява, от своя страна, че и физическият ни живот е тъй също под закрилата на същия Божествен Промисъл. Необходимо е да се създаде в нас вяра в този Промисъл, защото, само когато вярваме в Него, ние можем да се развиваме правилно. Всяко съмнение, което прониква в умовете ни и в сърцата ни, че в света нямало Промисъл, ни отдалечава от правилното разбиране реда на нещата и ни кара да се стараем да се създадем друг ред и други правила, съобразно с нашите възгледи. Мъж и жена, като се оженят, мислят, че Господ им е турил власт; мъжът казва: „Ти при майка си си живеела така, но сега в моята къща влизаш под нов закон. Аз съм малко сприхав, честолюбив, лесно се докачам — да се пазиш, защото, ако ме обидиш, ще приложя този строг закон“. Жената пък казва на мъжа си: „Аз съм много чувствителна, деликатна, на работа не съм научена, да ме не караш на тежка работа; ако престъпиш този закон, работите веднага ще изменят“. Както виждате, всички хора си приготвят свои закони. Но какво става в края на краищата? Скарват се и двамата. Защо? Защото положението, което те са завзели, е фалшиво в самите основи. Истинската добра женитба не е нещо, което е направено на земята. Три вида женитби има: едни, които се извършват на Небето, други — на земята, а трети — в ада; едни извършени от Бога, други — от хората, а трети — от дявола. Когато встъпите в брак, установен от Бога, той ще донесе любов, мир и радост в дома ви; между мъжа и жената ще има съгласие винаги; лоша дума няма да се чуе; те ще прекарат блажен живот. Когато ви съединят хората, то ще бъде само да се усъвършенствувате: ще има между вас търкане, за да се изгладите, защото два остри камъка брашно не мелят. Тази женитба не е Божие творение, а човешко; според вашия ум ще бъде и работата ви. Когато Господ прави една работа, като всемъдър, всичко добре нарежда; когато хората уреждат нещо, ще го наредят дотолкова, че все да има търкане, което е необходимо за самоусъвършенствуването, за изглаждането на характера. Когато пък дяволът ви жени, тогава вкъщи

сигурно ще има раздор, разврат — всичко лошо. Във всеки дом, дето има такъв живот, женитбата е станала от дявола. Прочее, дайте на всяко нещо неговото точно определение и не смесвайте Божиите действия с човешките, нито пък с дяволските.

За да можем да мислим правилно и логически, ние трябва да разбираме източника на нещата. Ако има нещо разумно в днешните науки, то е това, дето те установяват, че в света съществуват известни закони, които регулират отношенията на нещата, на елементите, на телата; имаме установени закони на физиката, на химията, на човешката душа, които закони уреждат отношенията на нещата, и никой не може да престъпи тия закони, без да понесе последствията в един или друг смисъл. И така, има три вида хора: едни, които схващат нещата по божественому, други — по човешки и трети — по дяволски; първото положение е, когато схващаме нещата, както са отредени в началото от Господа; второто е, когато човек мисли, че Господ не се меси във всички неща и че ние трябва да се намесим да произгладим тия неща; когато Господ направи една работа, ние казваме: „Господ не могъл да я доправи; чакай да я коригираме“; третото положение е, когато всеки сам иска да стане Господ. Преди хиляди години хората са схващали нещата по божественому, но в упадъка си те са изгубили това схващане. Па и вие, когато сте в добро настроение, в душата си вярвате в Бога; вървят ли работите ви добре, казвате: „Слава Богу, Господ се грижи за нас“; но, щом дойде нещастие, казвате: „Господ ни забрави“. На какво основание твърдите, че Господ ви е забравил, че Той е причината на вашите страдания? Господ казва: „Понеже вие ме забравяте, и Аз ще ви забравя“. Ако вие се отдалечите от Него, и Той ще се отдалечи от вас. Някои мислят, че Бог, Който е неизменен, постоянен в Своята любов, когато почнат да се отдалечават от Него, Той ще трябва и тогава да тръгне подир тях, като майка подир своето дете, и да вика: „Чакай, синко, не се отдалечавай от Мене“. Не! Господ седи на Своето място, и когато вие казвате: „Господ се отдалечи от мене“, аз разбирам, че вие сте се отдалечили от Него, а не Той от вас. Пътят на движението на някои хора около Господа е правилен, с незначителни изменения: малко се поотдалечи от Него, но пак се приближи, както е пътят на земята около слънцето; на другите, обаче пътят е, като на някоя блуждающа комета: някой път се приближи твърде много до слънцето, а после с векове не се приближава. Така и

вие, като се отдалечите от Господа, казвате: „Забрави ни Господ“. Аз ви казвам: след 75 години, като се приближите към Него, подобно на Халеевата комета, Господ пак ще Си спомни за вас: зависи от орбитата, по която вие се движите около Господа — като наближи пътят ви до Него, Той пак ще Си спомни за вас. И сега всички вие се движите по известен път, но вие не можете да ме разберете еднакво — защо? — защото всички вие не се движите в една и съща орбита. И аз не ви осъждам: аз гледам на нещата много обективно, философски. Но ще възразите: „Такъв е пътят ни“. Въпрос е, дали пътят ви е такъв или вие сте го направили такъв. Аз ви казвам, че не е такъв пътят ви. Между София и Варна има железен път, който постоянно се разваля и поглъща големи разноски; този път Господ ли го е направил? Ако Господ беше го построил, той щеше да бъде построен много умно; но хора са го направили, и затова са го направили толкова умно! Ако при постройката на един железен път вие постъпите съобразно със законите на Божествения Промисъл, никакви нещастия няма да стават. Все пак техниците имат по-добро схващане за нуждите на постройките, отколкото верующите християни — за живота; те казват: ние трябва да пресметнем математически много добре железницата какви завои и какъв наклон трябва да направи по пътя си, за да се регулира силата на движението, защото, ако не се направи това, ще има катастрофа, а християните си думат: „Господ е добър; Той промишлява за нас; какъвто наклон и да направим, все едно е“. А, като се катурнат колата, казват: „Не ни вървят работите“. Не ще ви вървят, разбира се, защото глупаво постъпвате; влакът ви се катурва, защото не сте взели в съображение законите на Божествения Промисъл при установяване завоите на железните линии.

Ето защо вие духовните в някои случаи ще трябва да си събирате опитност от светските хора, ученици да им станете. Не е срамата да бъде човек ученик. А когато дойде до духовните работи, непознати на светските хора, там вече последните трябва да бъдат ваши ученици. Всякъде не може да бъдете учители — някъде ще бъдете учители, някъде ученици.

Божественият Промисъл е строго определил всички неща и явления; нищо не е случайно; всички събития, от какъвто характер и да са те — физически, психически или обществени — се ръководят и направляват от едно висше Същество, което бди за техния ход. Тъй

както поставят машинист да бди върху машината на трена, защото животът на пътниците зависи от машиниста, така и нашата земя, която се движи в пространството, има свой машинист, който по някой път туря в машината повече огън, по някой път по-малко. Пътят и на земята има известни кривини, завои, земята някой път се приближава до някоя по-голяма планета, която ѝ въздействува. Те са работи далечни, които в бъдеще ще изучите и разберете. Но сега за божествения Промисъл, Който е необходим за вас, ще ви приведа един пример — един разказ, който може да вземете за предисторическа легенда, защото събитията, които се разправят в него, са неимоверни, алегорични. Някои отнасят този разказ към времето на Соломона, но тия неща, които се споменават в разказа, се отнасят към много по-ранна епоха. Разправят, че някога имало един много учен и умен цар, който разбирал езика на всички животни; като събирал животните всяка година на събора, той ги учил, наставлявал ги, и в края на краищата заключавал своята реч с думите: „Онова, което Господ е направил, никой не може да го развали“. В един от съборите присъствували два големи орла, наречени „рока“; един от тях казал: „Аз мога да разваля онова, що е Господ направил“. Царят казал: „Много добре, докажи това фактически“, и разпуснал събора. В същата година се замъжила дъщерята на друг един цар, пак за царски син. Когато ги венчали, и те се връщали от храма, радвайки се един на друг, спуснал се един от орлите, задигнал невестата, отнесъл я на един далечен остров и я свалил в гнездото си на едно голямо дърво. Младоженецът, останал сам без другарка, отчаял се и тръгнал да пътува. Качил се на един кораб; след няколко месеца плуване корабът се разбил, и вълните изхвърлили отчаяния пътник на същия оня остров, на който била отнесена другарката му. Започнал той да се оплаква на Господа: „Не стига ли ми, Боже, нещастieto, че изгубих жена си, ами сега да бъда изхвърлен на този пуст остров? По-добре да не бях се раждал!“ Жена му, която била в гнездото на същото дърво, под което младоженецът оплаквал съдбата си, чула, че плаче човек, слязла и като видяла, че е същият неин мъж, скрива го в гнездото. Като наближило времето за следующия събор на животните, дохождат двата орла, вдигат гнездото с невестата и го занасят на събора. Царят започнал изново своята беседа и в края пак заключил с думите: „Коего Бог е направил, никой не може да го развали“; тогава орелът се обадил

пак: „Аз развалих едно дело на Господа“. — „Докажи“, му рекъл царят. Орелът, като разправил историята на сватбата, царят поиска да види невестата. Орелът извикал на невестата да излезе из гнездото. Но когато излязла тя, с нея заедно излязъл и младоженикът. Орелът, като видял, че онова, което Господ направил, той не можел да развали, пръснал се от гняв. Под орела трябва да се разбира човешкият ум. Ние казваме по някой път, че можем да развалим онова, що Бог е направил, да изменим формата на нещата, но в края на краищата нещата остават тъй, както Бог Ги е наредил, а ние, като горделивия орел, в яда си се пукаме.

Съвременните учители на всяка крачка казват: „Опичайте си ума: с глупости светът не върви“. Аз казвам: благодарете на глупавите, защото Господ заради тях държи света. По-умни духове от дяволите в света няма. Влизали ли сте в тяхното царство, да видите как живеят? Говорите за човешка интелигентност, но ако слезете при тях паднали духове, ще намерите понятия и за физика, и за химия, и за душевни проявления — много знания да излъжат, да измамят, да направят всичко. Ала техните знания не може да внесат ред и порядък в нещата, защото не почиват върху ония елементи, които могат да циментират живота. Знанията трябва да се циментират чрез Божествената Любов. Следователно, когато някой говори за знания и за факти питаме: имаш ли цимент да циментираш тия работи? Ако имаш този цимент, действително имаш божествени знания; но ако имаш голи факти, без цимент, те не може да бъдат в услуга. Аз ви питам: ако вие съберете 200 хиляди или милион овчи влакна и не знаете как да ги съедините, какво ще ви ползват те? Само когато ги изпредете и изтъчете по определен начин, може да си скроите дрехи и да се облечете. По същия закон, когато можем да циментираме вътре в себе си нашите мисли, нашите желания чрез този божествен цимент, Божествения Промисъл, ние ще можем да скроим дреха, с която да облечем своята вътрешна голота. Прочее, необходим ни е този Промисъл, за да можем да живеем и да се развиваме. И затова Христос казва: „Не бойте се“ и пита защо петте врабчета не падат. Вие имате цифрата пет и другаде пет чувства, пет пръста; то е емблемата на човека на земята. Числото пет представлява човека — умния, мъдрия човек — и казва, че този мъдър човек не пада дотогава, докато не сгреши. Докато сте умни и изпълняване волята Божия, вие няма да паднете; в деня, обаче, в който

сгрешите, Господ ще позволи едно от тия врабчета да падне на земята, а щом падне, ще почнат да падат и космите ви от главата, което ще рече: ще почне да се разрушава вашият живот.

И тъй, имате винаги пред вид, че Божият Промисъл бди върху вас дотогава, докато вие вървите неуклонно по Неговите закони; отдалечите ли се от Него, вашият живот почва да се разпада. Обърнете се пак към слънцето на този Промисъл, за да почне растенето наново.

(Беседа, държана на 24 май 1915 г.).

---

[1] Ев. Лука, 12:7. ↑

Издание:

Автор: Петъръ Джновъ

Заглавие: Сила и животъ, Кн. 8, Кн. 9

Издател: не е указан

Град на издателя: София

Година на издаване: 1917

Тип: Беседа

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/15852>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.